

SMJERNICE ZA ODGOVORNO KORIŠTENJE UMJETNE INTELIGENCIJE

na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu

1. Svrha i područje primjene

Ove Smjernice utvrđuju pravila za odgovorno korištenje alata umjetne inteligencije u nastavi, učenju, studentskim radovima, provjerama znanja i znanstveno-istraživačkom radu na Zdravstvenom veleučilištu u Zagrebu. Primjenjuju se na studente, nastavnike, suradnike i druge zaposlenike Veleučilišta.

Umjetna inteligencija može se koristiti kao pomoćni alat, ali ne smije zamijeniti samostalan rad, kritičko mišljenje, stručnu prosudbu ni odgovornost korisnika. Nastavnik za svaki kolegij, zadatak ili oblik vrednovanja određuje dopuštenu razinu uporabe.

2. Temeljna pravila

- Sadržaj izrađen uz pomoć umjetne inteligencije ne smije se prikazivati kao isključivo vlastiti rad.
- Korisnik mora navesti uporabu umjetne inteligencije kada je alat sadržajno pridonio radu.
- Sve činjenice, izvore, izračune, preporuke i rezultate potrebno je provjeriti prije uporabe.
- Korisnik snosi punu odgovornost za predani sadržaj, tumačenja, odluke i moguće posljedice.
- Umjetna inteligencija ne može biti autor ni suautor studentskog ili znanstvenog rada.
- Osobni, povjerljivi i zdravstveni podaci ne smiju se unositi u javno dostupne alate umjetne inteligencije.

3. Razine dopuštene uporabe

Nastavnik unaprijed određuje jednu od sljedećih razina. Ako razina nije posebno određena, dopuštena je samo Razina 1.

Razina	Što je dopušteno	Primjena
Razina 0 Uporaba nije dopuštena	Nije dopuštena uporaba alata umjetne inteligencije.	Ispiti, kolokviji, praktične provjere i drugi oblici vrednovanja samostalnog znanja, osim kada nastavnik izričito odredi drugačije.
Razina 1 Tehnička i jezična podrška	Pravopisna, gramatička, stilsko, terminološka i tehnička pomoć koja ne mijenja sadržaj, analizu, argumentaciju ni zaključke.	Dopuštena je bez posebne izjave, osim ako nastavnik odredi drugačije.
Razina 2 Sadržajna pomoć uz navođenje	Generiranje početnih ideja, prijedlog strukture, sažimanje literature, pomoć pri izradi koda, tablica ili grafičkih prikaza.	Uporabu treba navesti, a sadržaj provjeriti, prerađiti i povezati s vlastitim doprinosom.
Razina 3 Umjetna inteligencija kao dio zadatka	Uporaba je sastavni dio nastavnog, projektnog ili istraživačkog zadatka.	Nastavnik određuje alate, način rada, dokumentiranje i kriterije vrednovanja.

4. Dopuštena uporaba

Dopuštena je sljedeća uporaba:

- Pravopisna, gramatička i stilsko dorada vlastitog teksta
- Generiranje početnih ideja i prijedloga za daljnju razradu
- Objašnjenje pojmova i podrška pri učenju
- Pomoć pri strukturiranju rada ili pripremi nacrtu
- Tehnička pomoć pri izradi koda, tablica i grafičkih prikaza
- Preliminarno sažimanje literature uz provjeru izvornih radova.

Nije dopuštena uporaba:

- Korištenje umjetne inteligencije izvan dopuštene razine smatra se povredom akademske čestitosti.

5. Pravila za studentske radove i provjere znanja

- Student mora samostalno izraditi ključne dijelove rada, razumjeti predani sadržaj i moći obrazložiti sve navode, postupke i zaključke.
- Kada se umjetna inteligencija koristi na Razini 2 ili 3, student navodi naziv alata, svrhu i opseg uporabe te način provjere dobivenih rezultata.
- Sadržaj generiran umjetnom inteligencijom ne zamjenjuje znanstvene i stručne izvore. Svi navodi moraju se temeljiti na provjerenim i dostupnim izvorima.
- Korištenje umjetne inteligencije izvan dopuštene razine smatra se povredom akademske čestitosti i rješava se prema važećim aktima Veleučilišta.

6. Pravila za znanstveno-istraživački rad

- Uporaba umjetne inteligencije mora biti transparentno opisana kada bitno utječe na istraživački postupak ili konačni tekst.
- Nije dopušteno generirati, mijenjati ili prikazivati nepostojeće podatke i rezultate kao empirijske nalaze.
- Sve reference, citate, klasifikacije, analize i interpretacije dobivene uz pomoć alata potrebno je neovisno provjeriti.
- Autor ili istraživač u cijelosti odgovara za metodologiju, interpretaciju, zaključke, vjerodostojnost i etičnost rada.
- Kod izrade recenzije znanstvenog ili stručnog rada, nije dozvoljeno učitavanje rada koji se recenzira u alat umjetne inteligencije za primarnu ili dodatnu provjeru uvoda, metodologije i rasprave, te generiranje prijedloga potrebnih ispravaka.

7. Posebna pravila za zdravstvene i osjetljive podatke

U zdravstvenom obrazovanju zaštita pacijenta, povjerljivost i sigurnost podataka imaju prednost pred mogućim koristima uporabe umjetne inteligencije.

- U javno dostupne alate zabranjeno je unositi ime i prezime, osobni identifikacijski broj, adresu, kontaktne podatke, dijelove medicinske dokumentacije, kliničke zapise ili druge podatke koji omogućuju izravnu ili neizravnu identifikaciju osobe.
- Potreban je oprez i kod prividno anonimiziranih slučajeva jer kombinacija dobi, spola, rijetke dijagnoze, ustanove, datuma liječenja, terapije ili opisa okolnosti može omogućiti ponovnu identifikaciju.
- Umjetna inteligencija ne smije se koristiti za izradu ili izmjenu stvarne kliničke dokumentacije ni za donošenje odluka koje mogu utjecati na zdravstveno stanje pacijenta.

- Rad sa zdravstvenim podacima dopušten je samo u kontroliranim, zaštićenim i institucionalno odobrenim sustavima, u skladu s propisima i internim aktima.

8. Obveze nastavnika

- Jasno odrediti razinu dopuštene uporabe za kolegij, zadatak ili provjeru znanja.
- Pravila studentima priopćiti prije početka rada ili vrednovanja.
- Odrediti treba li student i na koji način dokumentirati uporabu alata.
- Kriterije vrednovanja uskladiti s dopuštenom razinom uporabe.
- U dvojbjenim situacijama zatražiti dodatno obrazloženje postupka i stvarnog doprinosa studenta.

9. Matrica preporučene uporabe

Vrsta aktivnosti	Preporučena razina	Napomena
Ispit, kolokvij i provjera znanja	Razina 0	Uporaba nije dopuštena, osim ako nastavnik izričito odredi drugačije.
Seminarski rad	Razina 1 ili 2	Sadržajna pomoć dopuštena je samo uz navođenje i provjeru.
Završni i diplomski rad	Razina 1 ili 2	Student zadržava punu autorsku i analitičku odgovornost.
Projektni zadatak	Razina 1, 2 ili 3	Razina ovisi o ishodima učenja i pravilima nastavnika.
Istraživački rad	Razina 1, 2 ili 3	Uporaba se opisuje kada utječe na postupak ili rezultate.
Praktična nastava sa zdravstvenim podacima	Razina 0 ili strogo kontrolirana Razina 3	Zabranjen je unos osobnih i zdravstvenih podataka u javno dostupne alate.

10. Navođenje uporabe umjetne inteligencije

Kada je navođenje obvezno, izjava se prilaže na kraju rada ili u metodološkom dijelu. Dovoljno je kratko i konkretno opisati alat, svrhu i opseg njegove uporabe te način provjere rezultata.

Primjer: Pri izradi rada korišten je alat [naziv alata] za [svrha uporabe] u dijelu [opseg uporabe]. Autor je provjerio dobivene rezultate u izvornim izvorima/podacima te samostalno oblikovao konačni sadržaj, analizu i zaključke.

11. Praćenje i završne odredbe

Smjernice se periodično preispituju i ažuriraju u skladu s razvojem tehnologije, promjenama propisa i iskustvima iz nastavne i istraživačke prakse. Za pitanja koja nisu posebno uređena primjenjuju se važeći zakoni, podzakonski propisi i interni akti Zdravstvenog veleučilišta u Zagrebu.

Smjernice stupaju na snagu danom usvajanja nadležnog tijela Veleučilišta.